

УДК 343.36

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.1.38>**Олександр Марін,**

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології

Львівського національного університету імені Івана Франка

РОДОВИЙ ОБ'ЄКТ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ В РЕЗУЛЬТАТІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

У статті розглянуто питання впливу конституційної реформи на визначення поняття кримінальних правопорушень проти правосуддя та запропоноване нове бачення поняття цього родового об'єкта. У сучасній доктрині кримінального права родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти правосуддя розглядають у вузькому та широкому розумінні залежно від того, який суб'єктний склад утворює суспільні відносини, що ставляться під охорону норм кримінального права: вузьке розуміння – тільки суд; широке – й інші суб'єкти, які проводять досудове розслідування, виконують судові рішення, беруть участь у судочинстві у певних процесуальних ролях. У статті пропонується інший підхід, відповідно до якого об'єкт охорони кримінально-правових норм, що містять кримінальні правопорушення проти правосуддя, повинен розглядатися через призму концепції «правового блага» – цінності, що забезпечує рівноправний розвиток особистості. Відповідно до такого підходу, розглядаючи правосуддя як родовий об'єкт кримінальних правопорушень, не варто виокремлювати його формальний та змістовий бік, широке та вузьке розуміння. Необхідно розуміти його як цілісний феномен зі своїм змістом – досягнення справедливості – та формою, дотримання якої слугує досягненню цілі правосуддя. Зміст та форма правосуддя насамперед визначені у Конституції України. Норми Основного Закону держави містять положення, які деталізуються у процесуальному законодавстві та законодавстві щодо системи судочинства, а додержання відповідних принципів та правил повинно охоронятися нормами кримінального права. Саме таке розуміння правосуддя і повинне бути піддано логічній операції поділу поняття – класифікації. У результаті класифікації поняття «правосуддя» ми одержимо ті її складники, які потребуватимуть кримінально-правової охорони і складатимуть релевантну Конституції України систему норм про кримінальні правопорушення проти правосуддя.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, правове благо, справедливість, конституційна реформа.

Постановка проблеми. На дослідження цієї проблеми мене наштотувало рецензування докторської дисертації Лідії Палюх, яка виконувалась на кафедрі кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка і була рекомендована до захисту у грудні 2020 року. Одним із ключових результатів згаданого дослідження став висновок про потребу зміни назви розділу XVIII Особливої частини КК України з акцентом на тому, що закріплені у ньому статтями охороняється не правосуддя, а судочинство та порядок виконання судових рішень в Україні. Коротко аргументи авторки зводилися до того, що: а) до родового об'єкта злочинів проти правосуддя належать лише ті із суспільних відносин, які забезпечують реалізацію судовою владою своїх функцій, котрі здійснюються у межах відносин

щодо здійснення судочинства (процесуальні відносини); б) оскільки Конституційний Суд України здійснює свої функції у формі конституційного судочинства (конституційне провадження), його діяльність повинна охоронятися нормами розділу XVIII Особливої частини КК України; в) поняття «судочинство» більш повно, ніж поняття «правосуддя», охоплює коло тих відносин, що охороняються нормами розділу XVIII Особливої частини КК України, бо позначає врегульований нормами Закону України «Про Конституційний Суд України», нормами відповідних процесуальних галузей права порядок кримінального, конституційного провадження, провадження у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення на всіх стадіях [1, с. 298-299].

Сприймаючи запропонований підхід як такий, що цілком вкладається у сучасну доктрину кримінального права, особливо в частині наявного вчення про кримінальні правопорушення проти правосуддя, слід відзначити, що конституційна реформа, проведена в Україні у 2016 році в частині правосуддя, дає підстави для сумніву в її правильності та конституційній релевантності. Більше того, події, які відбуваються у суспільно-політичному житті України, засвідчують наявність великих проблем із забезпеченням правосуддя в нашій державі. І хоча я далекий від думки, що зміна кримінально-правового розуміння цього явища здатна швидко дати позитивні результати у його забезпеченні засобами кримінального права, відсутність або спотворене розуміння правосуддя точно до таких результатів не призведе.

Метою цієї статті є переосмислення розуміння родового об'єкта кримінальних правопорушень проти правосуддя з урахуванням нової редакції Конституції України та іншого методологічного підходу до визначення предмета дослідження.

Стан розробки проблеми. Аналіз наукової літератури свідчить про досить серйозну увагу дослідників до проблем кримінальних правопорушень проти правосуддя. Дві докторські дисертації протягом двох останніх років М.В. Шепітька [2] та Л.М. Палюх [1] та десятки статей, присвячених безпосередньо проблемі визначення родового об'єкта кримінальних правопорушень (злочинів) проти правосуддя. Крім того, практично кожна кандидатська дисертація, присвячена окремим складам кримінальних правопорушень проти правосуддя, обов'язково містить міркування автора стосовно розуміння ним/нею досліджуваної проблеми. Поряд із цим концептуально підходи не відрізняються якоюсь багатоманітністю. Фактично автори розмірковують над тим, чи адекватно термін «правосуддя» відображає спрямованість кримінально-правових норм, які містяться у Розділі XVIII Особливої частини КК України, і залежно від результатів таких міркувань пропонують або змінити назву Розділу, або якимось іншим чином удосконалити його текстуальне оформлення, або вилучити з Розділу «все зайве». Так, В.М. Бурдін зазначав, що проблему визначення родового об'єкта злочинів проти правосуддя можна вирішити двома способами: 1) змінивши назву Розділу XVIII Особливої частини КК України для того, щоб він охоплював не тільки злочини проти правосуддя, але й інші, які посягають на пов'язані із правосуддям

відносини; 2) шляхом виключення з Розділу XVIII Особливої частини КК України тих складів злочинів, які безпосередньо не посягають на правосуддя, а також уточнення окремих складів злочинів [3, с. 76].

Щодо самого розуміння категорії «правосуддя» через призму кримінального права у доктрині нашої науки постійно наводяться та аналізуються дві основні позиції. Квінтесенцією дискусій при цьому стають такі твердження: «правосуддя – це діяльність судових органів з розгляду справ чи проваджень усіх форм судочинства, а також інших органів й осіб, на яких покладений обов'язок сприяти здійсненню судом правосуддя та забезпечувати виконання його рішень. У вузькому значенні під родовим об'єктом злочинів, передбачених розділом XVIII Особливої частини КК, виходячи з назви, необхідно розуміти сукупність суспільних відносин у сфері здійснення судової влади, в широкому ж значенні правосуддя – це нормальна (законна) діяльність органів правосуддя, до числа яких включаються органи, що сприяють здійсненню правосуддя (органи слідства, прокуратури, органи, на які покладено обов'язок з виконання рішень суду)» [4, с. 186]. Відмінність у підходах полягає здебільшого в тому, яке з цих двох «розумінь» правосуддя підтримує той чи інший автор.

Навіть найсучасніші дослідження не вносять у цей концептуальний підхід нічого по суті нового. Така ситуація дає можливість і свободу досліднику поставити під сумнів правильність зазначених підходів і спробувати переосмислити викладене.

Виклад основного матеріалу. Чим вже в деталях відрізняються підходи вчених та яким чином вони «з'являються» у публікаціях?

Перш за все, є група авторів, які поняття правосуддя виводять із розуміння судової влади та виконання нею своєї функції саме як системи органів державної влади. Так, наприклад: «...родовим об'єктом злочинів проти правосуддя є встановлений законодавством та поставлений під охорону нормами кримінального законодавства порядок відносин у суспільстві, що забезпечує нормальну діяльність органів правосуддя, органів та осіб, що сприяють його належному здійсненню» [5, с. 320]. Або «...родовим об'єктом злочинів, передбачених у Розділі XVIII Особливої частини КК України, є система правовідносин, яка забезпечує реалізацію судової влади в цивільному, господарському, адміністративному, кримінальному та конституційному судочинстві, а також процесуальну та післяпроцесуальну діяльність компетентних органів та осіб, які сприяють судовій діяльності

та втілюють у життя її результати» [6, с. 105]. Ще одним твердженням у межах цієї групи поглядів є таке: «Правосуддя як функція судової влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними згідно із законом» [7, с. 31]. І нарешті, «...правосуддя є однією з найважливіших функцій, покладених на державну владу, яка здійснюється за допомогою розгляду та винесення рішення в судових засіданнях, що стосуються порушення інтересів, гарантій та прав громадян, підприємств, установ та організацій, громадських об'єднань» [8, с. 189].

Важкою такою підходу до розуміння правосуддя як об'єкта кримінально-правової охорони є те, що у такому разі його практично не можливо відмежувати від об'єктів кримінально-правової охорони декількох попередніх розділів Особливої частини КК – XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади...» та XVII «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності...». Забезпечення реалізації будь-якої влади (у тому числі й судової) є тим правовим благом або, нехай буде, суспільними відносинами, на охорону яких спрямована частина норм названих розділів. Розуміючи практично нікчемну роль родового об'єкта у питаннях розмежування кримінальних правопорушень між собою, відкидати визначеність у цьому питанні в аспекті забезпечення системності кримінально-правового регулювання не варто.

Наступна група авторів наголошують на процесуальному, процедурному аспекті здійснення правосуддя і підтримують таким чином підхід, відповідно до якого «...формальною ознакою правосуддя є його здійснення в формі судочинства судами як державними органами, а змістовною – відповідність вимогам справедливості і забезпечення ефективного поновлення в правах» [9, с. 13]. Підтримують, щоправда, у тому аспекті, що кримінально-правовій охороні підлягає власне формальний аспект правосуддя. Типовими визначеннями у межах окресленого підходу є такі: «...об'єктом злочинів проти правосуддя є суспільні відносини щодо здійснення правосуддя: відносини, що виникають у сфері правозастосовної або юрисдикційної діяльності, діяльності суду щодо розгляду визначених законодавством справ (проваджень), діяльності спеціально створених державних органів, що сприяють здійсненню правосуддя [10, с. 336], або «... правосуддя слід визначати як діяльність, що здійснюється судами у формі адміністративного, господарського, конституційного, кримінального, цивільного судочинства і полягає у розгляді і вирішенні у встановле-

ному законом порядку справ та органами, які сприяють суду у втіленні правосуддя і забезпечують виконання його рішень» [11, с. 347], або «... зміст поняття «правосуддя» здебільшого розкривається через зміст терміна «судочинство». Вважаємо, що ці терміни необхідно розмежувати. Правосуддя є змістом судочинства, а судочинство – формою здійснення (реалізації) правосуддя чи судової процедури» [12, с. 226].

Недоліками такого підходу, як видається, є те, що наведені визначення мають «операційний» характер, визначаючи правосуддя як діяльність, процедуру, а не цінність. Мені здається, у цьому прихована помилка розуміння об'єкта охорони. Розуміння правосуддя як процедури принижує значення цього блага, адже можна винести неправосудне рішення із дотриманням всіх процедурних аспектів, а правосуддя постраждає.

Третя група авторів звертають свою увагу не лише на формальний аспект, а й на зміст правосуддя, не надаючи переваги жодному з них. Так, наприклад, можна прочитати такі міркування: «... при цьому незалежно від авторських дефініцій досліджуваного терміна серед основних ознак правосуддя ними виділено: здійснення його тільки судом, що виключає участь у такій діяльності інших органів; здійснення правосуддя у формі (шляхом) судочинства певного виду; здійснення правосуддя відповідно до конституційних принципів» [6, с. 102]. Автор, окрім процедурного аспекту правосуддя, судочинства, наголошує на конституційних принципах, які порушуються вчиненням злочинів проти правосуддя, а такі принципи відображають змістовий аспект цього явища.

Підкреслює значення змістових характеристик правосуддя й інший автор, зазначаючи, що «...єдина соціально-значуща мета у вигляді розв'язання юридично-значущих питань на підставі чинного процесуального законодавства органами та посадовими особами та обов'язки інших учасників цього процесу додержуватись також норм законодавства вимагає застосування до цієї діяльності у її сукупності загальних принципів цієї діяльності, якими є, на думку більшості вчених, принцип законності та принцип верховенства права» [13, с. 174]. Далі автор констатує, що «... родовим об'єктом злочинів проти правосуддя є: 1) додержання принципів верховенства права та законності в діяльності судових органів та посадових осіб; 2) додержання принципів верховенства права та законності при виконанні обов'язків, покладених на інших учасників вказаних відносин (засуджених, боржників, інших фізичних осіб)» [13, с. 175].

Загалом підтримуючи зазначений акцент на змісті правосуддя як важливому його складнику, відзначимо, що вчені не надають переваги якомусь одному аспекту і, більше того, будують свої подальші міркування стосовно класифікації кримінальних правопорушень проти правосуддя на підставі процедурних характеристик правосуддя. При цьому зазначають, що «... поняття «правосуддя» є предметом вивчення найперше процесуальних юридичних наук» [1, с. 175]. У цьому, видається, і є проблема. Формалізований підхід до цього поняття не дає можливості вивертися з «порочного кола» теоретичних концепцій вузького та широкого розуміння, що, як показує практика, взагалі нічого не дає для протидії цьому виду кримінальних правопорушень. Розгляд правосуддя у вузькому та широкому сенсі зумовлений підходом, відповідно до якого правосуддя – це діяльність або функція, які здійснюються судами, і тому вузьке розуміння – тільки судами; широке – й іншими «помічниками». Поряд із цим якщо розглядати правосуддя як цінність зі своїми засадами і т. ін., то його забезпечення відбувається за участю всіх суб'єктів, які у нього залучені та виконують певні функції. Таке розуміння правосуддя знімає потребу у двох підходах.

Видається, що правосуддя як об'єкт кримінально-правової охорони варто розглядати не з позицій процесуальних галузей права, а з позицій права конституційного, або ще глибше – з позицій філософії права. Саме тоді ми дістанемо уявлення про зміст цінності, блага, суспільних відносин, які заслуговують власне на кримінально-правову охорону в контексті дії принципу *ultima ratio*.

Звертаючись до надбань науки конституційного права, констатуємо досить незначну кількість робіт, присвячених саме правосуддю як конституційно-правовому феномену. Здебільшого вчені пишуть про засади судочинства. Так, наприклад, зустрічаємо такі міркування: «... конституційні принципи здійснення судочинства взаємопов'язані один з одним. Маючи свій особливий зміст і правову природу, вони взаємно обумовлюють дію один одного і становлять систему, яка визначає зміст та процесуальну форму здійснення судочинства в Україні. Система конституційних принципів здійснення судочинства становить фундамент, на основі якого формується процесуальне законодавство. Система цих принципів має забезпечувати єдиний режим законності, верховенства права та застосування всіх інших правових приписів у діяльності судових органів, слугувати методологічною основою розвитку та вдосконалення вітчизняного конститу-

ційного, судоустрійного та процесуального законодавства» [12, с. 227]. Авторка у цьому твердженні справедливо ставить на перше за значенням місце конституційні принципи судочинства, вказує на їх зумовлююче значення, розставляє все на свої місця: не процесуальні галузі визначають зміст правосуддя, а конституційні положення визначають зміст процесуальних галузей.

Природно, інші акценти ставить філософсько-правова наука: «... формальна ознака правосуддя конкретизується у функціональному розумінні правосуддя, яке ототожнює його з судочинством, судовим розглядом справ, тоді як друге, змістовне розуміння акцентує на внутрішніх характеристиках судової діяльності, наприклад, справедливості як меті правосуддя. Досягнення мети й може слугувати основою телеологічного розуміння правосуддя» [9, с. 13]. На продовження цієї позиції наведемо й інше твердження, що, як видається, має цілком правильне спрямування: «... правосуддя є об'ємним правовим поняттям, сутність якого важко зрозуміти без його основного вектора – справедливості. Водночас правосуддя слід відрізнити від суміжного поняття – судочинства, оскільки як обсяг, так і зміст їх не однаковий. Вважаємо обґрунтованим твердження, що розгляд і вирішення судами спорів у відповідних справах шляхом чіткого дотримання вимог процесуального закону з урахуванням мети такого вирішення (справедливого вирішення справи) визначається як судочинство. Водночас шлях чіткого дотримання процесуальної форми розгляду справи, вирішення судом спору у справі відповідно до вимог справедливості (що є конкретною для конкретних обставин справи) є правосуддям» [14, с. 35].

Під час аналізу наукового доробку стосовно родового об'єкта кримінальних правопорушень проти правосуддя була помічена ще одна деталь – небезпечна з точки зору адекватності одержаних результатів логічна операція групування. Проблема визначення поняття родового об'єкта у цьому випадку, видається, полягає в тому, що ми сприймаємо родовий об'єкт як суму безпосередніх об'єктів кримінальних правопорушень, вміщених у Розділі XVIII Особливої частини КК України, аналізуємо їх зміст, а потім синтезуємо відповідне поняття як збірне залежно від результатів попереднього аналізу. У результаті одержуємо, наприклад, таке твердження: «... ми схилиємось до думки, що класифікація саме за критерієм видового об'єкта найбільш повно відображає сутність і особливості суспільних відносин, на які посягають злочини у сфері правосуддя, та дає змогу чітко від-

межувати ці злочини від злочинів, які охороняють суміжні відносини» [15, с. 278].

Саме завдяки такому методологічному підходу і з'являється потреба у широкому розумінні правосуддя, адже, як зазначається у спеціальній літературі, «... поняття «правосуддя» у широкому розумінні дозволяє його використовувати законодавцю як системоутворюючу ознаку об'єкта, на який здійснюється посягання. Аналіз злочинів, що містяться в розділі XVIII КК України «Злочини проти правосуддя», дозволяє сформулювати родовий об'єкт – суспільні відносини у сфері забезпечення правосуддя. Відповідно до видових об'єктів злочинів проти правосуддя, їх можна класифікувати на: 1) суспільні відносини, що забезпечують формування доказів або іншої інформації, що має оціночний характер, під час здійснення правосуддя (статті 371, 372, 373, 383, 384, 385, 386, 387, 396 КК); 2) суспільні відносини, що забезпечують вирішення завдань суду під час здійснення правосуддя (статті 375, 376, 376¹, 377, 378, 379, 380, 381 КК); 3) суспільні відносини, що забезпечують вирішення завдань, які стоять перед захисником (представником) особи під час здійснення правосуддя (статті 374, 397, 398, 399, 400 КК); 4) суспільні відносини, що забезпечують виконання судового рішення під час здійснення правосуддя (статті 382, 388, 389, 391, 392, 393, 394, 395 КК)» [16, с. 131-132].

Вада такого підходу у тому, що процес, який описується цим та іншими авторами, – не класифікація, а групування. Якщо ми говоримо про групування, то його предметами є безпосередні об'єкти, а не родовий. Родовий об'єкт як поняття, а не множину, можна класифікувати, а множину – тільки групувати. А це залежить від того, що ми досліджуємо: якщо текст КК, то там міститься множина безпосередніх об'єктів, які потрібно якось згрупувати. Групування є виправданим, видається, лише у тому разі, коли множина об'єктів аналізу є чимось об'єктивним, тим, що існує незалежно від волі суб'єкта, який проводить аналіз: так можна виводити визначення родового поняття у фізиці, біології, геології, інших науках, які об'єктом аналізу мають об'єктивні матеріальні утворення. У праві, зокрема у кримінальному праві, ми маємо справу з об'єктами, створеними людьми, в яких відображено суб'єктивне ставлення до явища об'єктивної дійсності – заборону під страхом покарання. Тому групування таких об'єктів не утворюватиме об'єктивного явища.

Якщо ми досліджуємо явище, яке потребує кримінально-правової охорони, тоді отримуємо поняття, яке можна і потрібно класифіку-

вати, поділити на види за певними критеріями. Другий підхід видається правильним, адже він дає можливість порівняти, зіставити потребу в охороні з реальним правовим забезпеченням такої охорони (завдання КК).

Висновки

Справді, розглядаючи правосуддя як родовий об'єкт кримінальних правопорушень, не варто виокремлювати його формальний та змістовий бік, широке та вузьке розуміння. Необхідно розуміти його як цілісний феномен зі своїм змістом – досягнення справедливості – та формою, дотримання якої слугує досягненню цілі правосуддя. Зміст та форма правосуддя насамперед визначені у Конституції України. Норми Основного Закону держави містять положення, які деталізуються у процесуальному законодавстві та законодавстві щодо системи судочинства, а додержання відповідних принципів та правил і повинно охоронятися нормами кримінального права.

Таке розуміння родового об'єкта кримінальних правопорушень проти правосуддя вкладається у концепцію «об'єкт охорони – правове благо», суть якої зводиться до того, що «правовим благом» називають умови рівноправного розвитку особистості, що забезпечуються законом. Критерії оцінки поведінки, які виводяться з такого підходу, зводяться до такої лаконічної формули: кримінально-правові норми поведінки повинні служити захисту правових благ. Правові блага – це такі, що підлягають захисту, інтереси як окремої особистості, так і всього суспільства. Як індивідуальні, так і суспільні правові блага в результаті покликані створювати можливості для розвитку індивіда. Різниця між ними полягає лише у тому, що посягання на індивідуальне правове благо безпосередньо пригнічує можливості розвитку конкретної людини, тоді як посягання на універсальне правове благо опосередковано пригнічує можливості розвитку всіх членів суспільства [17, с. 47-48]. Тому правосуддя варто розглядати як універсальне правове благо, реалізація якого забезпечує рівноправний розвиток особистості.

Більше того, саме таке розуміння правосуддя і повинне бути піддано логічній операції поділу поняття – класифікації. У результаті класифікації поняття «правосуддя» ми одержимо ті її складники, які потребуватимуть кримінально-правової охорони і складатимуть релевантну Конституції України систему норм про кримінальні правопорушення проти правосуддя.

Обсяг та мета цієї публікації не дає можливості провести повної класифікації кримі-

нальних правопорушень проти правосуддя, однак деякі принципові моменти, які зумовлені конституційною реформою 2016 року, все ж таки обумовити варто. Насамперед йдеться про місце Конституційного Суду України у системі правосуддя та відображення кримінально-правової охорони його функціонування у нормах Розділу XVIII Особливої частини КК України. У спеціальній літературі містилися та містяться пропозиції про «включення» Конституційного Суду до системи правосуддя у розумінні КК України [10, с. 335; 1], і ґрунтувалися такі пропозиції, ймовірно, на конституційному положенні ст. 124 Конституції України «Судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції», яке діяло до 2016 року. Після конституційної реформи, в результаті якої наведене положення було виключене з Основного закону, а в Конституції було оновлено самостійний розділ, присвячений Конституційному Судові, предмет для дискусії, як видається, зник. Чинне конституційне положення ст. 127 «Правосуддя здійснюють судді» «виводить» Конституційний Суд із системи правосуддя у конституційно-правовому розумінні, тоді й кримінально-правове розуміння повинно бути конституційно релевантним.

Наступним питанням, що стосується видів кримінальних правопорушень проти правосуддя в аспекті відповідності Конституції України після реформи 2016 року, є розширення суб'єктного складу системи правосуддя і підкреслення важливої ролі для досягнення його мети – справедливості – таких інституцій, як Вища рада правосуддя, прокуратура та адвокатура. Враховуючи наведене, правильним видається перегляд місця посягань на життя, здоров'я, майно відповідних суб'єктів, втручання у їхню діяльність, перешкоджання їй. Є підстави вважати, що цілком адекватним буде розташування, наприклад, ст. 351² «Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» КК України у розділі XVIII Особливої частини КК України.

Звичайно, запропонований у цій статті підхід потребує осмислення та апробування у конструюванні нової редакції Розділу XVIII «Кримінальні правопорушення проти правосуддя» Особливої частини КК України відповідно до оновленого розуміння родового об'єкта, проте відповідність Конституції України положень кримінального законодавства є окремим проявом верховенства права і, очевидно, повинна бути врахована як вченими, так і законотворцями.

Список використаних джерел:

1. Палюх Л.М. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 744 с.
2. Шепітько М.В. Теоретико-методологічні засади формування системи протидії злочинам у сфері правосуддя : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08, 12.00.09. Харків, 2018. 42 с.
3. Бурдін В.М. Окремі проблеми злочинів проти правосуддя за КК України. *Життя і право*. № 2. 2004. С. 74-77.
4. Вакулик О.О. Особливості родового об'єкта злочинів проти правосуддя. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6. Т. 2. С. 183-187.
5. Дідик С.Є. Родовий об'єкт злочинів проти правосуддя (проблеми визначення). *Часопис Київського університету права*. 2011. № 4. С. 318-321.
6. Мельник Р. Проблеми визначення родового об'єкта злочинів проти правосуддя. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2014. № 1. С. 100-107.
7. Воронцов А.В. Актуальні питання визначення родового об'єкта злочинів проти правосуддя. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 30-33.
8. Стельмах В.С. Правосуддя: поняття та значення за Кримінальним кодексом України. *Правова позиція*. 2018. № 2 (21). С. 189-193.
9. Бігун В.С. Правосуддя як мета та мета правосуддя (до питання про філософію правосуддя). *Держава і право*. 2009. Вип. 46. С. 9-13.
10. Бунін Є. Об'єкт злочинів проти правосуддя. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 332-337.
11. Валькова Є.В. Особливості визначення родового об'єкта злочинів проти правосуддя. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 4. С. 344-348.
12. Нестор Я.В. Поняття і правова природа конституційних принципів здійснення правосуддя. *Альманах права*. 2017. Випуск 8. С. 225-228.
13. Фінкель В.М. Загальна характеристика родового об'єкта злочинів проти правосуддя. *Правова держава*. 2012. № 15. С. 171-176.
14. Сергієнко Н.А. Правосуддя як форма діяльності держави щодо захисту порушених, оспорюваних прав та охоронюваних законом інтересів. *Право і суспільство*. 2014. № 3. С. 30-36.
15. Ахмедов В.А. Об'єкт злочинів проти правосуддя як одна з підстав їх наукової класифікації: сучасні теоретичні підходи і практичне значення. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 276-279.
16. Шепітько М. Кримінально-правовий підхід до розуміння поняття правосуддя. *Вісник Національної академії правових наук*. 2015. № 3 (82). С. 126-133.
17. Фристер Гельмут. Уголовное право Германии. Общая часть / пер. с нем. 5 изд. Москва: Инфотропик Медиа, 2013. 712 с.

Oleksandr Marin. Group object and system of criminal offenses against justice as a result of constitutional reform

The article deals with the issue of the constitutional reform impact on the definition of criminal offenses against justice. A new vision of the concept of the group object is offered. In the modern doctrine of criminal law, the group object of criminal offenses against justice is considered to have both narrow and broad senses, depending on the subjects of social relations protected by the norms of criminal law: in the narrow sense – the court only; in the broad one – not only the court, but also other subjects that conduct pre-trial investigation, execute court decisions, participate in court proceedings in certain procedural roles. The article proposes another approach, according to which the object of protection of criminal law norms, which contain criminal offenses against justice, should be considered through the prism of the concept of «legal value» – a value that ensures equal development of an individual. According to this approach, while considering justice as the group object of criminal offenses, it is not required to distinguish its formal and substantive side, broad and narrow meaning. It should be understood as a holistic phenomenon with its content – the achievement of justice – and its form, compliance with which serves to achieve the purpose of justice. The content and the form of justice are primarily defined in the Constitution of Ukraine. The norms of the Fundamental Law of the state contain provisions that are detailed in the procedural legislation and the legislation on the judicial system, and the observance of the corresponding principles and rules should be protected by the norms of criminal law. This is the understanding of justice that should be subjected to the logical operation of dividing a concept – classification. As a result of classification of the concept of justice, we will get those of its components that will require criminal law protection and will constitute a system of norms on criminal offenses against justice relevant to the Constitution of Ukraine.

Key words: group object, criminal offenses, justice, constitutional reform.